

Zbigniew Hieronim Zwierzycki (1909 – 1979)

Zbigniew Hieronim Zwierzycki urodził się 7 kwietnia 1909 roku w Żerkowie, powiat Jarocin w Wielkopolsce, z ojca Bolestawa Zwierzyckiego, kupca i właściciela składu materiałów metalowych i matki Kazimiery z domu Bielawskiej, jako najstarsze ich dziecko. Rodzeństwo to brat Bogdan młodszy o rok oraz siostra Zofia młodsza o trzy lata. Początkowo nauki pobierał w domu, następnie od roku 1919 zaczął uczęszczać do szkoły średniej ogólnokształcącej. W 1927 roku po zdaniu egzaminu dojrzałości w Gimnazjum im. Jana Kasprówicza w Inowrocławiu gdzie aktywnie działał w męskiej drużynie harcerskiej prof. Lipczyńskiego, ojciec wysłał Go na studia do Francji. Po pięcioletnich studiach w Nancy, Caen oraz Paryżu o kierunku matematyczno-fizycznym, inżynierijno-elektromechanicznym i elektrotechnicznym uzyskuje dyplom inżyniera elektromechanika oraz inżyniera elektryka.

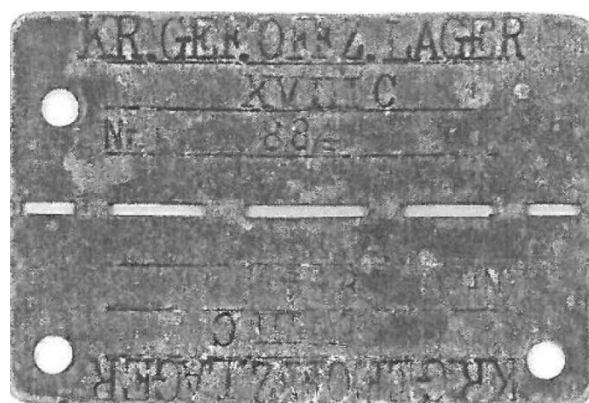
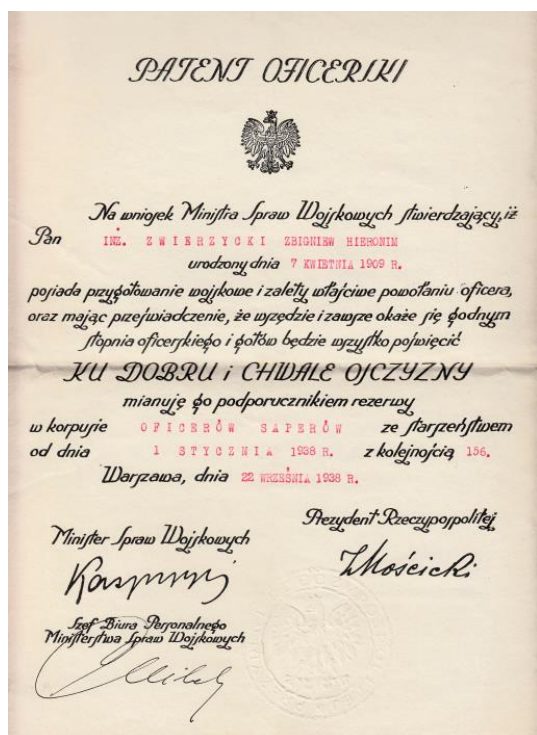
Męska Drużyna Harcerska Prof. Lipczyńskiego.

Po powrocie do kraju i odbyciu służby wojskowej w Szkole Podchorążych Saperów w Modlinie, podjął w 1933 roku pracę zawodową w górnictwie (1933-1939), będąc zatrudnionym w Polskich Kopalniach Skarbowych na Górnym Śląsku. Pracując na kopalni „Barbara” w Chorzowie, w 1937 roku objął stanowisko kierownika elektromechanicznego i kierownika ruchu maszynowego na dole. Objęcie tego stanowiska 30 kwietnia 1936 roku było możliwe po nostryfikacji na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej dyplomów uzyskanych we Francji oraz po zdaniu egzaminu z Prawa górniczego w Wyższym Urzędzie Górniczym w Katowicach.

We wrześniu 1938 roku z rąk Prezydenta Ignacego Mościckiego otrzymał Patent Oficerski 156/1938 z mianowaniem na podporucznika rezerwy w korpusie oficerów saperów ze starszeństwem od dnia 1 stycznia 1938 r.

W 1939 roku zostaje powołany do czynnej służby wojskowej. W kampanii wrześniowej bierze udział w Obronie Modlina i Warszawy, prawdopodobnie w 8 DP, w Batalionie Elektryków pod dowództwem gen. Wiktora Thommee.

Wzięty do niewoli po kapitulacji Warszawy trafia pierwotnie do obozu jenieckiego Oflag X B Nienburg, skąd w dniu 12.11.1939 zostaje przewieziony do obozu jenieckiego Oflag XVIII C Spittal an der Drau. Tam po otrzymaniu numeru obozowego 884/XVIII C, ostatecznie w maju 1940 roku trafia do obozu jenieckiego Oflag II C Woldenberg. Numer ten towarzyszył mu do czasu wyzwolenia.

Nieśmiertelnik ppor. Zbigniewa Zwierzyckiego

W Oflagu XVIII C Spittal
(drugi od prawej stoi z fajką ppor. Z. Zwierzycki)

Oficerowie obozu Oflag XVIII C Spittal

Zbigniew Zwierzycki w obozie Oflag II C Woldenberg przebywał w III Batalionie Obozu Wschód, w Baraku 16 B, z którego wykonano podkop zmierny pod ogrodzenie pod działkami jenieckimi, pomiędzy wartownią a cmentarzem. Podkopu nie ukończono, gdyż został wykryty przez niemieckiego konfidenta ppor. Karola Seemana. Zbigniew Zwierzycki, co wskazują powyższe informacje, musiał być wtajemniczony w tę akcję.

W czasie pobytu w Oflagu IIC Woldenberg pogłębiał wiedzę teoretyczną z matematyki i jednocześnie uczył kolegów jeńców języka francuskiego. Działał aktywnie w istniejącym w obozie Kole Górników oraz utrzymywał ścisły kontakt z Kołem Elektryków.

ppor. Zbigniew Zwierzycki (z lewej) z kolegą w Oflagu II C Woldenberg

Zbigniew Zwierzycki przyjaźnił się w czasie pobytu w obozie, a także i po wyzwoleniu między innymi z por. Januszem Łonickim, ppor. Jerzym Rabsztynem profesorem Górnictwa Politechniki Śląskiej, czy znanym aktorem ppor. Kazimierzem Rudzkiem i wielu innymi, których już nie sposób spamiętać.

Poniżej prace porucznika Janusza Łonickiego: po lewej drzeworyt wykonany w obozie, a po prawej akwarela wykonana na początku lat siedemdziesiątych. Na obu Zbigniew Zwierzycki

Dnia 25 stycznia 1945 roku nastąpiła ewakuacja obozu. Grupa „Wschód”, w której znalazł się ppor. Zbigniew Zwierzycki, wyruszyła poprzez miejscowość Barlinek (Berlinchen) docierając do majątku Dziedzice (Deetz), gdzie 30 stycznia w tragicznych okolicznościach szpica Armii Czerwonej wyzwoliła 3 200 jeńców. I ten moment został już po wyzwoleniu uwieczniony przez Janusza Łonickiego na linorycie zatytułowanym „Dzień Wolności”.

Bezpośrednio po powrocie do Kraju, w marcu 1945 roku, podjął pracę w górnictwie na Górnym Śląsku, gdzie do 1947 roku pracował jako kierownik elektromechaniczny i kierownik ruchu maszynowego na dole kopalni „Prezydent”, a następnie jako główny energetyk w Chorzowskim Zjednoczeniu Przemysłu Węglowego.

W latach 1949/1950 był zastępcą dyrektora ds. elektromechanicznych na kopalni węgla brunatnego „Turów”, a od października 1950 roku podjął pracę w Głównym Instytucie Górnictwa w Katowicach, zajmując kolejno różne stanowiska, m.in., zastępcy dyrektora Ośrodka ds. Mechaniki i Cybernetyki Górniczej oraz kierownika Zakładu Energetyzacji Kraju. W tym czasie został mianowany docentem oraz uzyskał stopień doktora nauk technicznych Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, gdzie prowadził wykłady z energetyki górniczej.

Brał czynny udział, łącznie z wygłaszaniem referatów w wielu krajowych i międzynarodowych konferencjach dotyczących energetyki przemysłowej oraz w delegacjach służbowych m.in. do Francji, Belgii, RFN, NRD i Czechosłowacji.

W styczniu 1947 roku ożenił się z Kazimierą Knoff (1913 – 1982), pracownicą Chorzowskiego Zjednoczenia Przemysłu Węglowego.

Wyrazem uznania jego pracy w górnictwie został wyróżniony wieloma dyplomami, stopniami górniczymi i odznaczeniami, w tym m.in., Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Należał do ZBOWiD'u i Koła Woldenberczyków w Katowicach oraz był członkiem Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Węglowego.

Był autorem i współautorem ponad 40 prac naukowych i 50 patentów i norm związanych z energetyką górniczą. Szereg rozwiązań zostało przyjętych jako obowiązujące w przemyśle węglowym.

Był zamiłowanym bibliofilem i miłośnikiem muzyki klasycznej, zgromadził znaczną bibliotekę literatury polskiej i francuskiej oraz płyt.

Cechowała go życzliwość w stosunku do młodszych pracowników naukowo-badawczych oraz współpracowników i wydatna pomoc w uzyskaniu stopni naukowych.

W 1977 roku przeszedł na emeryturę. Zmarł 5 kwietnia 1979 roku. Został pochowany na cmentarzu w Chorzowie, przy ul. M. Drzymały.

Opracował: wnuk Krzysztof Łaboński na podstawie posiadanych dokumentów i zdjęć rodzinnych oraz przekazów ojca Stanisława Łabońskiego (zięcia Zbigniewa Zwierzyckiego)